

Т.В. Щербакова, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Г.В. Дейниченко, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Г.А. Селютіна, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

КОНЦЕПЦІЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ГАЛУЗІ ТОВАРОЗНАВСТВА

Сучасний ринок товарів пропонує широкий вибір продукції вітчизняного та імпортного виробництва. Водночас цивілізований ринок товарів неможливий без суттєвого контролю за якістю останніх. Тому в умовах ринкової економіки задачами фахівців-товарознавців є цілеспрямована діяльність щодо забезпечення ефективності технології торговельних процесів, ідентифікації товарів, управління асортиментом, проведення експертизи товарів та тари, удосконалення організації торгівлі та комерційної діяльності в цілому.

Актуальність науки про товари визначається, у першу чергу, швидким зростанням виробництва, розширенням асортимента товарів, які потребують оцінки та контролю через ланцюжок логістики; оцінці відповідності за допомогою певних систем сертифікації та стандартів; постачання безпечних і якісних товарів; обов'язковими гарантіями і відповідальністю перед клієнтами та захисту їх інтересів.

Товарознавство відноситься до основоположних навчальних дисциплін при формуванні професійної компетентності товарознавців, експертів, комерсантів і маркетингологів.

Крім того, основи товарознавчих знань необхідні бухгалтерам, економістам, менеджерам і технологам, так як облік, планування товарних ресурсів, аналіз фінансово-господарської діяльності, управління виробництвом і інші види професійної діяльності повинні здійснюватися з урахуванням особливостей товарів, їх основоположних характеристик і можливих змін при транспортуванні, зберіганні і реалізації.

Роль спеціаліста-товарознавця за останнє десятиріччя докорінним чином змінюється, змінюються задачі і методи їх вирішення. Як зазначають фахівці, на сучасному етапі розвитку товарознавство вже виходить за рамки традиційних об'єктів і суб'єктів дослідження. Список об'єктів товарознавства постійно зростає – це, у першу чергу, нові товари (квіти, корм для домашніх тварин), пакувальні матеріали і тара, транспортні засоби, послуги.

Знання з товарознавства користуються попитом в різних сферах життя суспільства. Конкретна специфіка підготовки (компетенції)

фахівців-товарознавців дозволяє їм брати участь у митній і антимонопольній діяльності. Державна податкова служба використовує товарознавчу експертизу у випадках порушення митних правил, ідентифікації при митному контролі та оформленні товарів, запобігання митних ризиків. Фахівці з товарознавства брали участь в розробці першого професійного стандарту для позиції «Продавець непродовольчих товарів».

Таким чином, на сьогодні експертна функція товарознавства поширюється, крім торгівлі, на сферу стандартизації, сертифікації, захисту прав споживачів, митну справу тощо.

Провідні фахівці визначають концепцію підготовки спеціалістів вищої освіти у галузі товарознавства у сучасних умовах, яка включає: управління безпекою та якістю товарів, експертизу товарів та послуг, тестування споживчих товарів та послуг, управління ланцюгами постачання, захист прав споживачів на державному рівні.

Постійний діалог з роботодавцями, державними органами, засобами масової інформації та іншими установами і організаціями є важливою частиною навчання висококваліфікованих фахівців-товарознавців.

Зміна економічних і ринкових умов визначають велику потребу в активній науковій роботі, спільних міжнародних досліджень і результатів. Тенденція наукових досліджень за участю студентів в останні роки орієнтована на якість і безпеку товарів, дослідження проблем переробки та створення екологічно чистих продуктів, способи поліпшення харчової цінності і продовження термінів зберігання продуктів харчування, розробку методів ідентифікації та фальсифікації товарів, упаковки, мінімізації змін продуктів під час транспортування і зберігання.

Інтегрування вітчизняної економіки в міжнародну економічну спільноту призвела до відкриття своїх ринків для імпорتنих товарів, внаслідок чого зросла кількість виробників товарів і суттєво збільшилася швидкість оновлення їх асортименту. Розвиток ринку відносин, співпраці і спеціалізації у створенні матеріальних цінностей визначають нові проблеми і перспективи на шляху товарознавства.

У зв'язку з цим питання контролю походження товару, захист споживачів від неякісних, фальсифікованих, а іноді явно небезпечних товарів, є надто актуальними. Тому проблема якості підготовки фахівців сьогодні стає все більш нагальною.